

Hâlâ

MUTLULUĞUN
ANAHTARI
ŞÜKÜR

“MÜSLÜMANLAR” dergisinin çocuk ilâvesidir.

Sayı
2
2019

ADAM OLMA HASTALIĞI

Selâmün Aleyküm Arkadaşlar!

Bugünlerde ne hikmetse dilimde iki mısra dolaşiyor. Baktım, Yunus Emre'nin bir şiirindenmişler. Hani büyüklerimizin dillerinde dolaşan, bizim de zaman zaman mırıldandığımız ilâhilerin birçoğunun yazarı olan meşhur Türk şairi Yunus Emre diyor ki:

Derman ararım derdime
Derdim bana derman imiş.

Bu mısraları tekrarlarlarken anlamını kavramaya çalışıyorum, ne demek istemiş usta şair diye düşünüyorum. O da hemen kendini açıvermiyor mübarek... Eh, erik dalına binip onda üzüm yiyen şairler öyleymiş diyor Türkçe öğretmenimiz.

Dert, derman derken, acaba biraz dertlerimizi mi konuşsak... Çocukların derdi de mi olurmuş?!

Var tabî... Çocuklar bu dünyada yaşamıyor mu ki olmasın! Bu dünyaya gelen herkesin bir derdi olur!

Sevgili arkadaşlar, düşünüyorum da biz çocukların en büyük derdimiz ana-babalarımız! Haydaaa... bu da ne demeyin!

Çünkü onlar, illâ okuyacaksın, adam olacaksın diye bir moda sokuyorlar bizil.. Elbette ana-babalarımız bizim iyiliğimizi bizden daha fazla düşünüyorlar, âmennâ! Onun için okumamızı istiyorlar. Bunun için de bize ellerinden gelen desteği veriyorlar. Buraya kadar tamam...

Ama okumak başka, adam olmak tamamen başka bir şey... Nice okuyanlar var adamlığın yanından geçmemiş... Ve nice mektep görmemiş adam parçaları var...

Aslında okumaktan vazgeçelim demiyorum. Tam tersine, bence ana-babalarımızın okumamızı istemeleri doğru. Okumalıyız, hem de çok... Ama niçin okuduğumuzu ve ne okuduğumuzu iyi bilmemiz gerekiyor. Ana-babalarımız sanki tam da burada bizi yanlış itiyorlar. Ve bu hayatımızın seyrini tamamen etkileyen bir yanlış oluyor!

Sadece okula gitmek okumak değil... Önüne gelen kitabı rastgele bir biçimde okumak da yeterli değil. Okuduklarımız bizi adam etmeli, ama nasıl adam?

Etrafta duyuyoruz... Filân şöyle bir iş kotarmış ve adam olmuş! Feşman milleti kandıra kandıra adam oldu! Çaldı kaptı, adam oldu!..

Demek ki "adam olmak" ile ilgili yanlış bir düşünce var. Yukarıdaki türden adam olmak için başka türlü okumak lâzım. Adam gibi adam olmak için ise adam gibi okumak lâzım!

Evet, ısrar edyorum, ana-babalarımız en büyük derdimiz. Ama emin olun derdimizin dermanı da onlar... Ne diyordu Yunus Emre:

Derman ararım derdime
Derdim bana derman imiş

Hürmetler...
HİLÂL

İrtibat için: hilal.dergi@abv.bg

CAMİDEKİ DOSTLUK

Sakin bir pazar gününde Levent, odasında müzik dinliyordu. Derken ezan okunmaya başladı. Ezanın okunmasıyla birlikte Kenan odasından fırladı. Koridoru koşarak geçti ve ağabeyinin odasına girdi.

- Ağabey, ezan okunuyor. Müziği hemen kapatmalısın.
- Ezan daha yeni başladı, bak kapattım işte, dedi Levent.

Muhsin Bey oğlunun bu hareketini çok beğendi doğrusu. Onu ikinci vakti camiye götürmeye karar verdi. Kenan ve babası birlikte evden çıktılar.

Kenan:

- Bu binaya cami mi diyorlar baba?

Muhsin Bey:

- Evet oğlum, Müslümanların namaz kılmak için toplandıkları yerlere cami denir. Camilerde namaz kılar, ibadet ederiz. Aynı zamanda komşularımızı, sevdiğimiz insanları görürüz. Camiler dostluğu ve komşuluğu güçlendirir.

Musa Mert

YERE DÜŞEN YULAR

Medine'de sıradan bir gündü. Her zamanki gibi herkesin kendine göre yapılacak çok işi vardı. Çalışıp didiniyordu insanlar.

Az ötede bir deve vardı. Bu deve Hazreti Ebû Bekir'in devesiydi. Oraçığa çöküvermişti. Dinleniyordu. Etrafında koşuşturup duran insanlara aldırmadan, ağzındaki otları umarsızca evirip çeviriyordu.

Az sonra Hazreti Ebû Bekir geldi. Devenin yularından tuttu. Sirtına bindi. Kalkması için işaret etti. Hareketlendi hayvan. İki yana savrulan koca gövdesi yavaşça yükseldi. Dört ayağı üzerine dikildi. Hazreti Ebû Bekir, ayaklarıyla devenin karnına dokundu. Deve yürüdü. Gururlu başını iki yana sallayarak birkaç adım attı. Hayvanın yuları Hazreti Ebû Bekir'in elinden düşüverdi. Belli ki sıkı tutmamıştı. Devenin eğri boynundan kayıp inen yular, çenesinden aşağıya sarktı. Hazreti Ebû Bekir dağ gibi hörgücün üzerinde öylece kalakaldı. Bulunduğu yerden yulara ulaşması mümkün değildi. Yular, devenin dümeniydi. Dümeni olmadan deveyi nasıl yönetebilirdi!

Oradakilerden yardım isteyebilirdi. Ancak insanları meşgul edip onları işlerinden alıkoymak istemedi. Öyle ya, başkalarına yük olmaya ne gerek vardı. Sağlıklıydı. Dinçti. Kendi işini kendi yapabilirdi.

Eğildi. Devenin ön ayaklarına hafifçe vurdu. Sahibini anladı deve. Ön iki dizini kırdı. Göğsünü yere koydu. Sonra da arka bacaklarını kırıp tamamen çöktü. Kalkmadan önceki duruşuna geldi. Hazreti Ebû Bekir indi. Devenin yularını aldı. Tekrar bindi. İşaret etti deveye. Deve yine yükseldi dört ayağı üzerine.

Olan biteni gören çevredekiler şaşırdılar bu duruma.

- Söyleseydin bize, devenin yularını hemencecik uzatıverirdik sana, dediler.

Gülümsedi Hazreti Ebû Bekir yardımsever insanlara. Teşekkür etti onlara.

- Habibim Allah'ın Rasûlü bana, kimseden bir şey istemememi/kendi işimi kendim görmemi emretti, dedi.

Devesini sürdü. İnsanların hayranlık dolu bakışları arasından akıp gitti.

Ecdadımızın Dilinden Atasözlerimiz

أول زحمت چکن سوگره راحت ايدر

چالیشان باشاریر. چالیشان قازانیر. چونکه چالیشمق فعلی بر دعادر. و الله بو دعایي قبول ايدر. بونک ایچون باشنده یعنی اوکجه سنده زحمت چکن یعنی چالیشان، سوگره راحت ايدر دیمشلردر. حرکت ایتمه ننگ و چالیشمه ننگ وجوده ده فائده سی واردر. سپور یاپان بر انسان یورولور بلکه، فقط سوگره سنده راحتلار. روح نقطه سنده ده اونغلیدر. بدنی عبادت لر و چالیشمه لر، وظیفه بیتدیگنده روحه راحتلق ویره جکدر. اونک ایچون شوپله دینیلمشدر. چالیشمه ننگ لذتی، یاپیلان ایشک ایچنده در.

EVVEL ZAHMET ÇEKEN SONRA RAHAT EDER

Çalışan başarır. Çalışan kazanır. Çünkü çalışmak filî bir duadır. Ve Allah bu duayı kabul eder. Bunun için başında yani öncesinde zahmet çeken yani çalışan, sonra rahat eder demişlerdir. Hareket etmenin ve çalışmanın vücuda da faydası vardır. Spor yapan bir insan yorulur belki, fakat sonrasında rahatlar. Ruh noktasında da önemlidir. Bedenî ibadetler ve çalışmalar, vazife bittiğinde ruha rahatlık verecektir. Onun için şöyle denilmiştir. Çalışmanın lezzeti, yapılan işin içindedir.

Bulmaca

Hazırlayan: Hasan Yıldırım

LABİRENT BULMACA

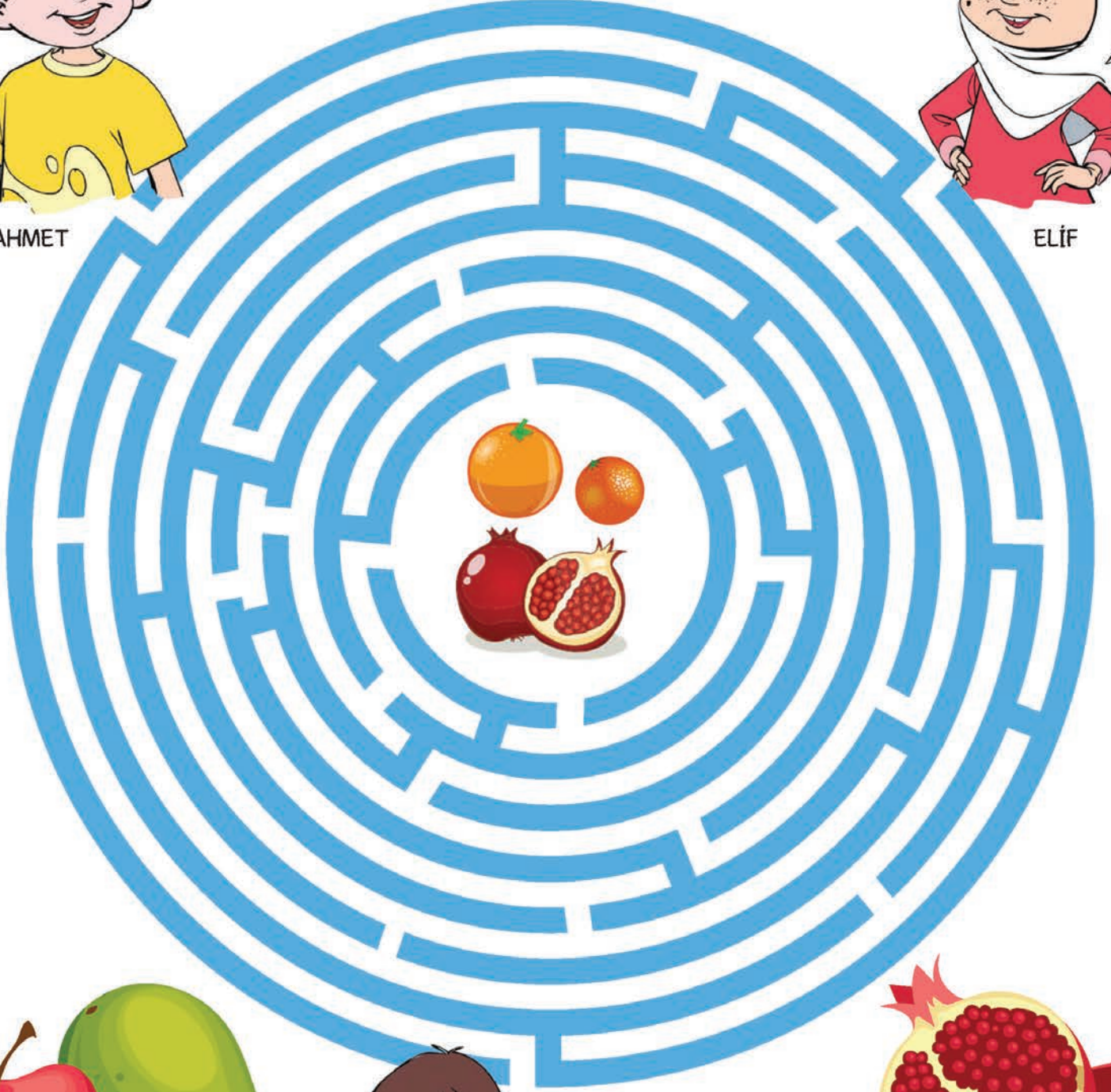
Ahmet, Elif ve Fatma yerli malı kullanmayı tercih ediyorlar.
Onları yerli malı yiyeceklere ulaştırır mısınız?

AHMET

ELİF

FATMA

Sâdelik ve Adanmışlık Örneği

HÂFİZ İSMAIL HAKKI

Hâfız İsmail Hakkı, XIX. asrın son çeyreğinde Deliorman'ın Duştubak (Yasenovets) köyünde doğmuştur. İlkokulu köyünde okumuştur. Aynı zamanda Kur'ân-ı Kerim'i ezberleyerek hâfız olmuştur. Daha sonra 3-4 sene Razgrad Debbâğhâne Medresesine devam etmiş, ardından da rüşdiye mektebinde okumuştur. 1898 senesinde köyünde muallimlik yapmaya başlamıştır. 1900-1930 yılları arasında Deliorman köylerinde, Razgrad, Lom, Plevne ve Sibire (Dolni Tsibir) Türk mekteplerinde zor şartlarda öğretmenlik yapmıştır. Toplam 40 sene civarında eğitim hizmeti vardır. Türk öğretmenlerin teşkilatlanma çalışmalarına katılmış, öğretmen kongrelerinin daimî katılımcıları arasında bulunup dertlere çözüm aramıştır.

Hâfız İsmail Hakkı, aktif bir toplum adamı olarak siyasetle de uğraşmıştır, ama hiçbir zaman bir yere seçilememiştir! O, Bulgaristan'daki Türklerin dertleriyle dertlenen birisidir. Açık sözlü, sâde bir dil ve üslûp sahibi, hoşsohbet, nüktedân, yeniliklere açık, okuyup araştırmayı seven, Müslüman-Türk toplumunun derdiyle dertlenen, sivil toplum hayatına faal bir şekilde katılan birisidir.

Yazı ve şiirlerini Sofya'da yayınlanan Çiftçi Bilgisi ve Dostluk, Razgrad'da basılan Deliorman, Kırcaali'de - Rodop, Osmanpazarı'nda - İntibâh, Yanbolu'da - Yenilik gazetelerinde ve Şumnu'da basılan çocuk dergisi Yoldaş'ta okuyabilmekteyiz.

İlkokul 3 ve 4. sınıflarda okutulan din dersi için "Müslümanlık - İlmihâl" (musahhah) ve "Müslümanlık - İlmihâl" ders kitaplarını hazırlamıştır. Çocuklara yönelik birkaç şiirini bir araya getirdiği "Türk, Turan yahut Anayurt, Öz Vatan" başlıklı kitapçığı 1928 yılında basılmıştır.

Bu değerli insanımız da 1950-51'deki büyük göçte Türkiye'ye hicret ederek Eskişehir'e yerleştikten kısa bir zaman sonra vefat etmiştir.

ÇALIŞMAK

Anbarları dolduran,
Yüksek saray kurduran,
Herşeyleri bulduran,
Çalışmaktır, çalışmak!..

Gözsüzleri görmeden
Yaza yazmak belleten,
Dilsizleri söyleten
Çalışmaktır, çalışmak!..

İnsanları uçuran,
Rüzgâr gibi kaçırın,
Yüce dağlar aşırın
Çalışmaktır, çalışmak!..

İnsanlara içmeye
Bal yaptıran sineğe,
İpek veren böceğe
Çalışmaktır, çalışmak!..

NASREDDİN HOCA

NASREDDİN HOCA'NIN CANI BİR GÜN SICAK ÇORBA İSTER...

AH ŞİMDİ DUMANI ÜSTÜNDE BOL NANELİ BİR KASE ÇORBA OLSA DA İÇSEM...

KİM BU ZAMANSIZ GELEN...

HOCAM, ANAM HASTA DA VARSA BİR AZ ÇORBA İSTEDİ...

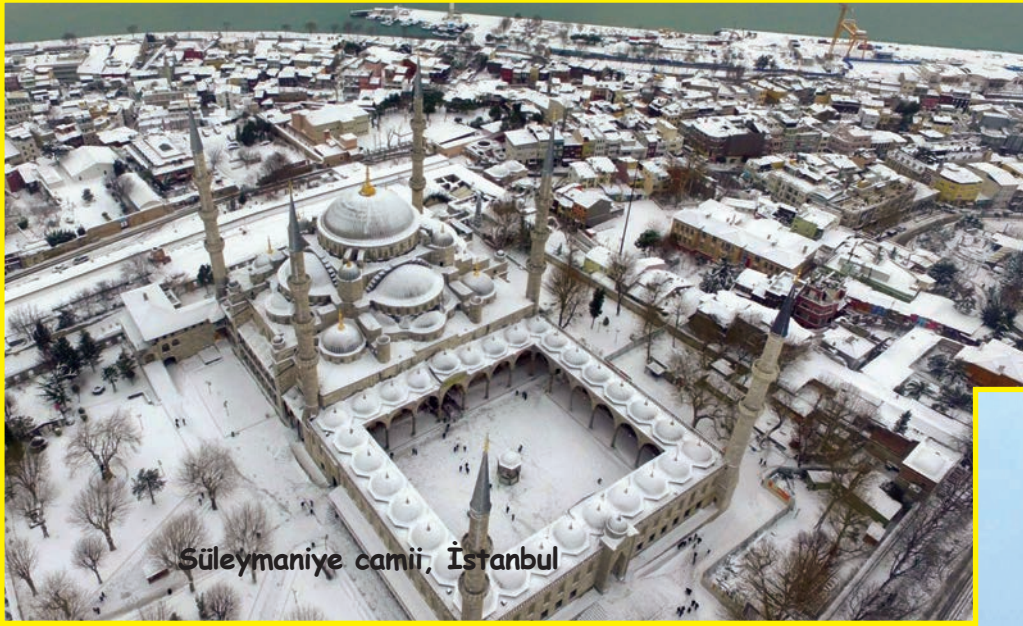
ALLAH... ALLAH! BİZİM KOMŞULAR DA HAYALİN BİLE KOKUSUNU ALIYORLAR YAHU!..

KIŞ FOTO-MUHABİRİ

Kadı Seyfullah Efendi Camisi, Sofya

Süleymaniye camii, İstanbul

Lızırıtsa camii

Şerif Halil Paşa camii, Şumen

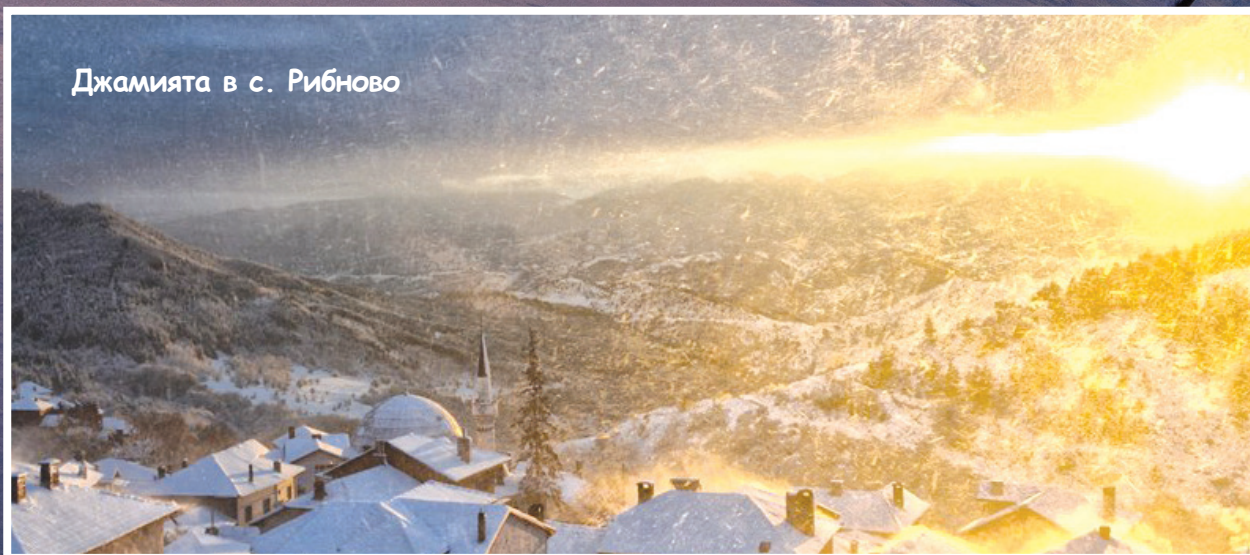
ЗИМНА ФОТО-МРЕЖА

Джамията в с. Смолево, общ. Якоруда

Джамията в Копринка

Джамията в с. Рибново

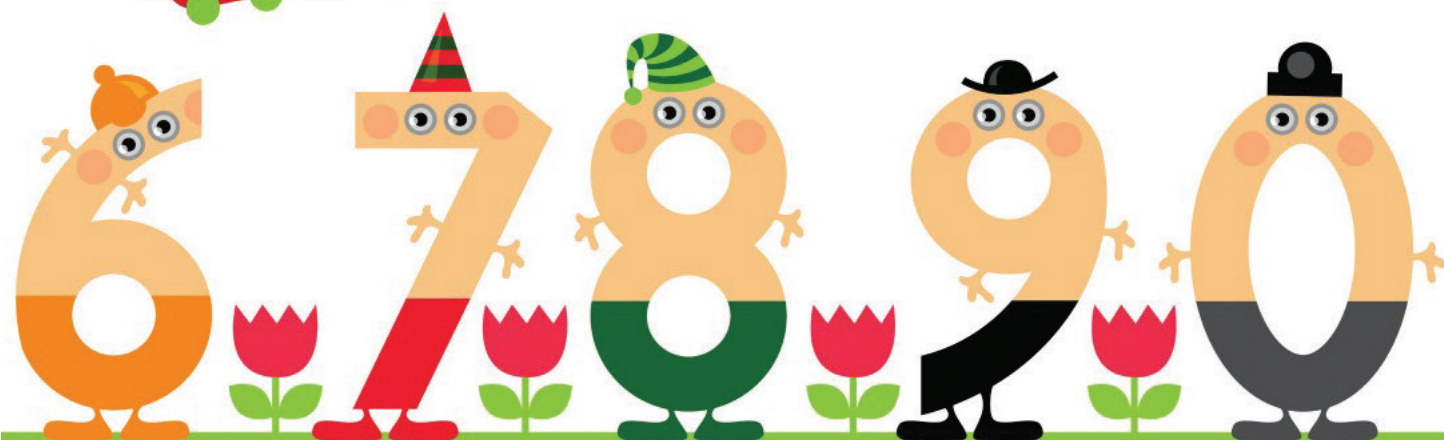
Но какво се случва, та прекрасният месец февруари намалява с още 1 ден? Ето отговора:

Освен това месец юли носи името на Юлий Цезар и се състои от 31 дни.

Римският император Октавиан Август, който е живял след Юлий Цезар, също е назвал един от месеците на своето име. Обаче император Август не могъл да преглътне факта, че месецът, назован на името на Юлий Цезар, се състои от 31 дни, а назованият на негово име - август е с продължителност от 30 дни. Затова повелил и август да се състои от 31 дни.

Въз основа на това астрономите взели един ден от последния месец на годината, т.е. от февруари, и го добавили към дните на месец август. Затова месец февруари, който би трябвало да се променя през четири години от 29 на 30 дни, започнал да се променя от 28 на 29 дни.

Ето ви една „сламка“ за изчисляване на високосната година: Годишите, които са кратни на 4, ни дават възможност да открием високосната година. Последните изменили високосни години са 2012 и 2016, а първата следваща ще бъде 2020 година.

ЗАЩО МЕСЕЦ ФЕВРУАРИ Е ПО-КРАТЪК ОТ ОСТАНАЛИТЕ МЕСЕЦИ?

Постарахме се да направим едно проучване за вас, задавайки си въпроса „Защо месец февруари е най-краткият месец?“.

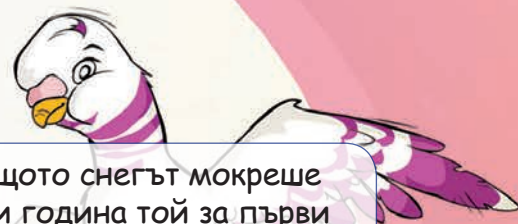
Корените на Григорианския календар, който официално използваме днес, водят до Юлианския календар. А той бил изготвен от египетския астроном Созиген за римския император Юлий Цезар. Според този календар годината е с продължителност 365 дни и всяка година има

остатък от 6 часа. Тези остатъци с годините се натрупват и за четири години се събират 24 часа, значи едно денонощие. Така през четири години в една година се събират 366 дни.

Но числото 366 не се дели на 12 равни части, а се получават по 30 дни и 12 часа. Поради това в така наречената високосна година шест месеца са с по 30 дни, а другите шест са с по 31 дни. Което значи, че месец февруари, който в обикновена година е с 29 дни, през високосната година би трябвало да бъде с 30 дни. Според Юлианския календар новата година настъпва през месец март. Следователно февруари е последният месец на годината.

ОБУВКАТА

Настъпи голяма зима. Саид направо замръзваше, защото снегът мокреше неговите крака, понеже обувките му бяха скъсани. Тази година той за първи път се натъжи за бедността на семейството си. „Какво ли щеше да бъде, ако имахме пари за хубава дреха, дебело палто и здрави обувки...“ – промълви на себе си Саид.

Един ден се прибираше вкъщи с чантата си. Когато стигна до Голямата джамия, започна да се чете езан за икинди намаз. Саид много обичаше да кланя намаз с джемаата. Веднага влезе в двора на джамията и отиде да си вземе абдест до шадравана. Сложи чантата си на пейката. Започна да се подготвя.

Мюсюлманите, мнозина от които познаваше, също взимаха абдест на шадравана.

Саид седна до една чешма. Започна да събува обувките си. Чорапите му пак се бяха измърсили. Нервно захвърли скъсаната си обувка на земята. Точно по това време друг мюсюлманин до него взимаше абдест. Саид видя, че съседът му изми само единия си крак и стана. За съжаление, човекът имаше само един крак.

Като видя неговото положение, Саид се засрами от това, за което му беше мъчно – че няма „хубави обувки“. Този човек може би имаше достатъчно пари да си вземе обувки, но парите не могат да купят всяко нещо.

След намаза Саид вдигна по-високо ръцете си и започна да се моли на Аллах Теаля. Тогава благодари на Всевишния Аллах, че му е дал здрави крака.

«وَكُنْ قَنِيْعًا تَكُنْ أَشْكَرَ النَّاسِ.»

„Задоволявай се с това, което имаш! И тогава бъди уверен, че ти ще бъдеш най-признателният.“ (Ибн Мадже, Зухд, 24)

ЕТИЧНИ ПРАВИЛА ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНТЕРНЕТ И СОЦИАЛНИТЕ МРЕЖИ

Скъпи приятели!

Всички знаете за интернет. Даже съм сигурен, че много от вас вече имат и собствени профили в социалните мрежи - фейсбук, инстаграм и т.н. Това не е лошо. В интернет наистина има много интересни неща, от които човек може да научи много и да се възползва от наученото. Но както при всички останали действия, така и в интернет ние сме длъжни да спазваме някои етични правила, като например:

Трябва да използваме интернет само за добри и ползотворни цели. Например можем да се възползваме, когато учим уроците си, или пък в някои уеб сайтове (като www.youtube.com) има прекрасни видео клипчета и документални филми, от които можем да научим много неща за живота и историята на нашата планета.

Не бива да оставаме в интернет повече, отколкото ни позволяват нашите родители. Не трябва да забравяме, че времето е най-ценното нещо, с което разполагаме, и затова не бива да го пропиляваме напразно.

Не трябва да качваме, гледаме и харесваме клипчета и снимки, в които се вършат грехове като пиене на алкохол, пушене на цигари, показване на голотия и т.н.

Човек е отговорен за всичко, което върши - малко или голямо. Затова не бива да пишем и харесваме неща, които не са приети от религията ни, като лъжи, обиди, ругатни, псувни и други злословия.

Не бива да разпространяваме теми и неща, с които не сме запознати и не разбираме.

без кормило?!

Можеше да помоли някого за помощ. Но не искаше да ангажира хората, за да не ги откъсва от работата им. Не е необходимо да си в тежест на другите, нали? Беше здрав, жизнен и чевръст. Можеше да си свърши сам работата.

Наведе се. Лекичко поудари по предните крака на камилата. Тя разбра стопанина си. Сгъна предните си колене. Положи корема си на земята. След това, сгъвайки и задните си крака, изцяло се разположи на земята. Беше в позицията, в която бе, преди да стане. И така Хазрети Ебу Бекир слезе. Взе юздата на камилата и пак се качи. Даде ѝ знак. Тя отново се изправи на четири крака.

Хората, които наблюдаваха отстрани, се удивиха на случилото се и рекоха:

- Да беше ни казал, ние щяхме веднага да ти подадем юздата на камилата.

Хазрети Ебу Бекир се усмихна на добронамерените хора. Благодарим, казвайки:

- Моят любимец, Пратеника на Аллах (с.а.с.), ми завеща да не искам нищо от никого, т.е. сам да си върша работата.

После той потегли с камилата си. И удивените погледи на хората го последваха...

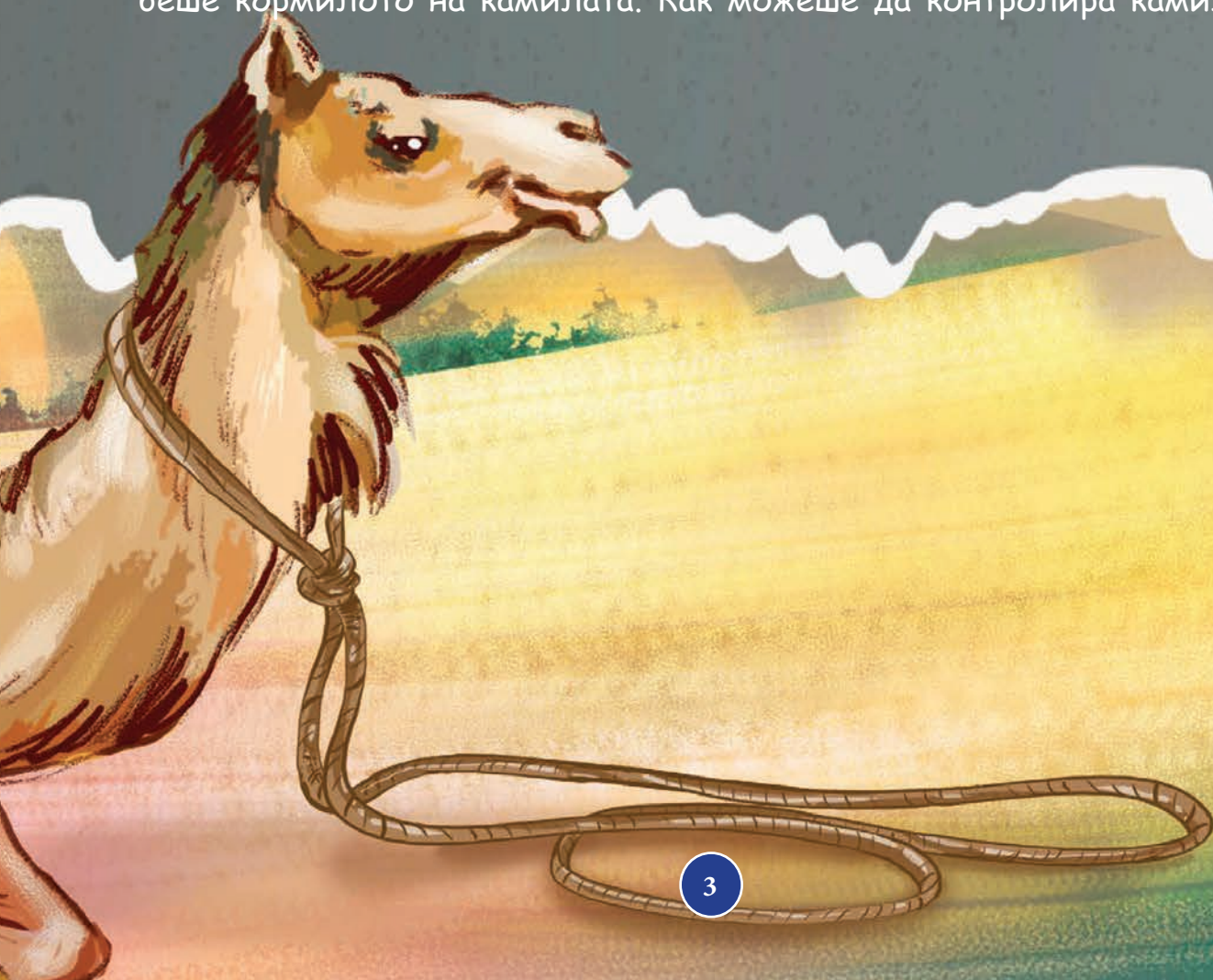
ЮЗДАТА, КОЯТО ПАДНА

Муса Мерт

Един обикновен ден течеше в Медина. Както винаги, всеки посвоему си имаше много работа за вършене. Хората усилено се трудеха.

Наблизо имаше една камила. Това бе камилата на Хазрети Ебу Бекир. Беше клекнала. Отпочиваше си. Без да обръща внимание на хората, които търчаха за нещо, тя си дъвчеше тревите, без да ѝ пука за случващото се.

След малко дойде Хазрети Ебу Бекир. Хвана юздата на камилата. Качи се върху нея. Даде ѝ знак да тръгне. Животното се раздвижи. Изправи се лека-полека, полюшвайки голямото си туловище. Застана на четирите си крака. Хазрети Ебу Бекир подкара камилата, давайки ѝ знак с крака по корема. Камилата тръгна. Направи няколко стъпки, раздвижвайки на две страни горделивата си глава. Изведнъж юздата на животното падна от ръцете на Хазрети Ебу Бекир. Явно не я държеше здраво. Юздата, хлъзгайки се по кривата шия на камилата, увисна надолу по ченето ѝ. Хазрети Ебу Бекир остана неподвижен върху гърбицата на камилата, която изглеждаше като планина. От мястото, на което се намираше, беше невъзможно да достигне до юздата. А тя беше кормилото на камилата. Как можеше да контролира камилата

ПРИЯТЕЛСТВОТО В ДЖАМИЯТА

В един спокоен неделен ден Левент слушаше музика в стаята си. През това време започна да се чете езан. Когато чу езана, Кенан скочи, изтича през коридора и влезе в стаята на своя по-голям брат.

- Батко, чете се езан! Трябва незабавно да спреш музиката - каза той.

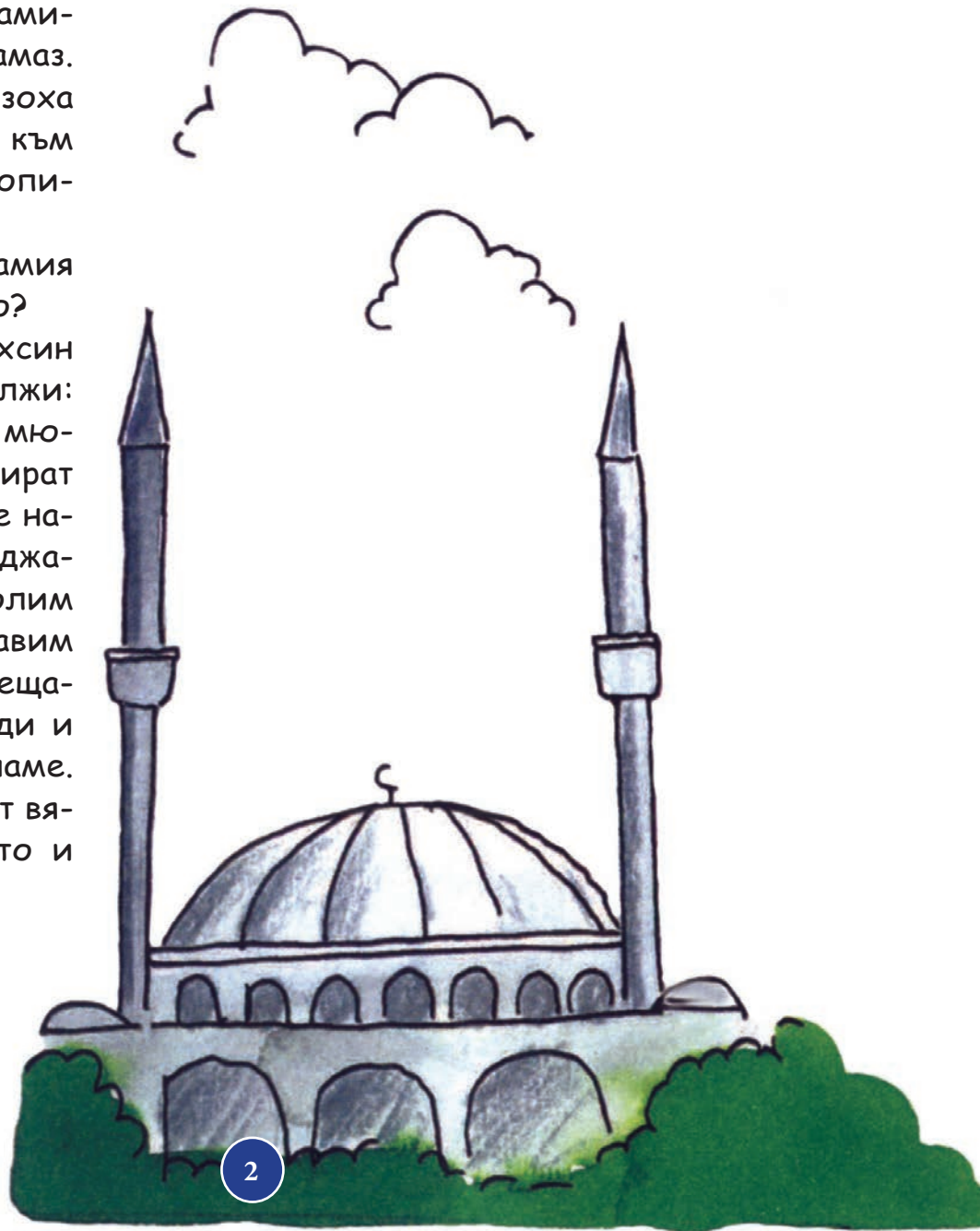
- Езанът току-що започна. Виж, спрях музиката - отвърна Левент.

Мухсин бей, който ги чу, много хареса реакцията на Кенан и реши да го заведе в джамията на икинди намаз. Следобед те излязоха заедно и тръгнаха към джамията. Кенан попита:

- Тази сграда джамия ли се нарича, татко?

- Да - каза Мухсин бей, после продължи:

- Местата, където мюсюлманите се събират да кланят намаз, се наричат джамии. В джамииите ние се молим на Аллах и правим ибадет. Там се срещаме с нашите съседи и хората, които обичаме. Джамииите укрепват вярата, приятелството и съседството ни.

БОЛЕСТТА: „ДА СТАНЕ ЧОВЕК!“

Селямун алейкум, братя и сестри мои!

Тези дни си повтарям едно двустишие. Проверих кой го е написал. Гугъл каза: Юнус Емре... Онзи турски поет, чиито стихове възрастните рецитират като иляхи, но не само възрастните, понякога и ние ги пеем. Та Юнус Емре казва:

Търся лек за болката си

А моята болка е била лекът ми...

Докато ги повтарям тези думи, се опитвам да вникна в съдържанието им. Но ми идва трудничко... Но така са били големите поети, които се качвали на сливово дърво и там вкусвали грозде - така беше казал веднъж учителят ни по турски език!

Докато сме на вълна болки и лечение, да поговорим за проблемите и болестите ни... Ах, ще кажете, децата проблеми ли имат?!

Е, как да нямат?! Като че ли те не живеят на тази земя! Всеки, който е дошъл на този свят, си има мъки!

Скъпи приятели, ще кажа откровено: най-големият проблем на нас, децата, са родителите ни. Не бързайте да кажете „Хайде пък!“...

Те ни заразяват с думите „ще учиш и ще станеш човек!“.

Несъмнено родителите ни желаят добро, и то повече от нас. Затова искат да учим. И правят всичко, което могат. Няма спор!

Обаче „да учиш“ и „да станеш човек“ съвсем не са еднакви неща... Колко много са обучените, които нямат грам човещина. И кол-

ко са „мъжете“, които си нямат хал-хабер от училище...

Всъщност идеята ми не е да се отказваме от училище. Напротив, родителите ни са прави, когато искат от нас да учим. Трябва да учим, и то много... Но трябва добре да знаем за какво учим и какво трябва да учим. И мисля, че точно тук родителите ни тикат в грешна посока. И това е грешка, която преобръща нашия живот!

Самото отиване в училище не е образование... Не е достатъчно и четенето на разгеле попаднала книга. Това, което четем и учим, трябва да ни прави хора, но как?

Погледнете наоколо... Еди-кой си е направил някаква далавера и си е „оправил“ живота! Онзи, мамейки народа, е „станал човек“! Трети е ял, крал, забогатял и станал „мъж“!

Значи има някакво грешно разбиране за човек и оправност! За да станеш човек от горепосочения калибър, не е необходимо да се образоваш. А за да станеш човек като човек, трябва да учиш яко - като човек!

Аз продължавам да настоявам, че родителите ни са най-голямата ни болка. Но ви уверявам, че те са и лекът на нашата болка... Какво беше казал Юнус Емре:

Търся лек за болката си

А моята болка е била лекът ми...

**С уважение,
ХИЛЯЛ**

За връзка: hilal.dergji@abv.bg

Зимя

